

UDK 725.822.011:929 Marčelja

K projektu za zgradbo Slovenskega gledališča v Trstu iz leta 1913

Ivo Marčelja

Arhiv Slovenskega stalnega gledališča v Trstu hrani mapo z naslovom Projekt za zgradbo Slovenskega gledališča iz l. 1913, najdeno v zapuščini dr. Josipa Agnelettija, člana Dramatičnega društva v Trstu in l. 1919 tudi njegovega predsednika. Več o projektu je skušal ugotoviti že Rado Nakrst. Svoje izsledke in načrte gledališča je objavil v Jadranškem koledarju 1974.

K temu bi dodala dvoje misli.

Komaj dve leti po dograditvi Narodnega doma misel o samostojni stavbi gledališča omenja Josip Prunk v svojih člankih v Edinosti, ki jih objavljamo v tej številki Dokumentov SGFM. Omenja potrebo po poklicnem režiserju in nekaj poklicnih igralcih, obenem

pa sproži tudi finančno vprašanje. Na koncu je misel o združitvi Dramatičnega društva in Društva Narodni dom, ki ima sedaj druge cilje, med temi tudi skrb za eventualno gledališko stavbo.

Med tistimi, ki so bili vključeni v ohranjeni projekt, omenja Rado Nakrst tudi Iva Marčeljo, takrat študenta arhitekture in tudi kot arhitekta, vključenega v slovensko družbo v Trstu.

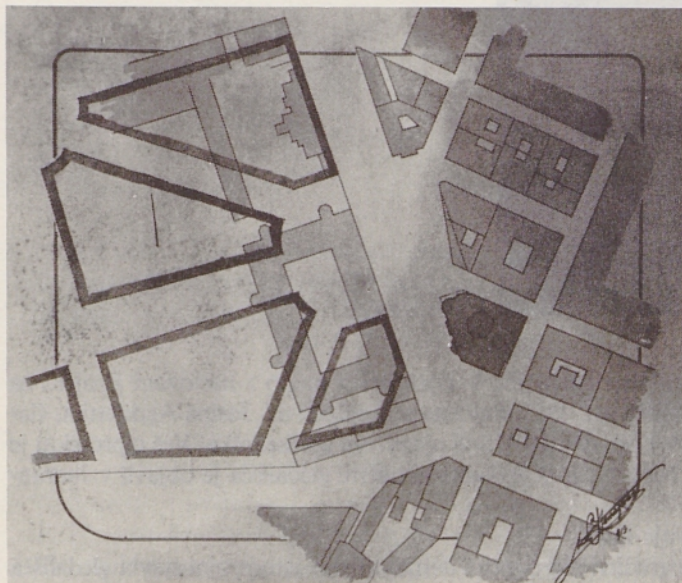
Zato o Ivu Marčelju nekaj več besed.

Doma je bil iz Kastava (r. 1886), v Trst ga je kot nadarjenega učenca pripeljal dr. Mandić in mu priskrbel štipendijo Družbe sv. Cirila in Metoda. Kot dijak je stanoval pri Martelančevih, ki so imeli gradbeno podjetje. Po maturi je nadaljeval študij za arhitekturo na Akademiji za upodabljajočo umetnost na Dunaju in l. 1910 diplomiral. Za diplomsko nalogo je napravil projekt Muzej v Trstu in bil zanj nagrajen z Grand Prix de Rome pour L'architecture, ki mu je omogočila enoletno potovanje po Italiji. Po pripovedovanju njegovega sina dr. Vladimira Marčelje je v Trstu naredil kar nekaj stavb in se tega mesta vse življenje spominjal. Zaradi preganjanja Italijanov je ob koncu 1. svetovne vojne odšel najprej v Kastav, nato v Volosko in dalje v Zagreb. Sprojektiral je mnogo javnih zgradb (tudi brezplačno) in privatnih vil na Hrvaškem. Umrl je v Zagrebu l. 1965.

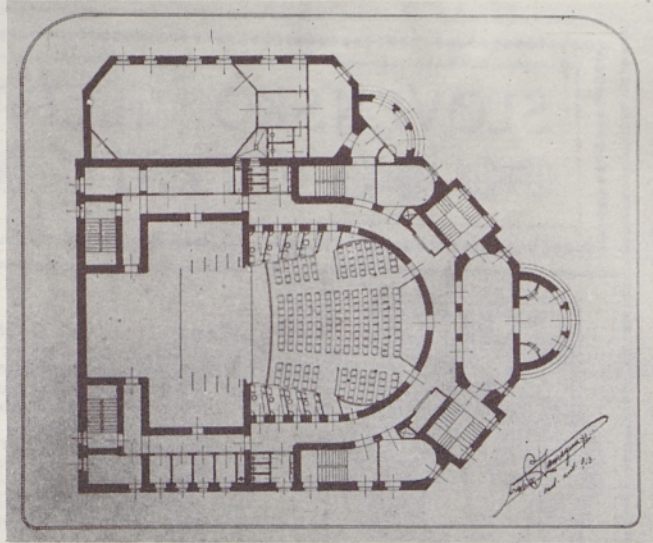
Na ohranjenih načrtih je vrisana celo lokacija zgradbe, podpis pa je težko čitljiv. Zmagna?

Mislím, da bi bilo treba v samem Trstu najprej poiskati, kaj je Ivo Marčelja projektiral, kaj je o tem ohranjenega. Po tej poti, v teh krogih pa dalje iskati ime oziroma variante podpisa, ohranjenega na posameznih risbah. Na podlagi primerjav njegovega dela, bi se morda dalo ugotoviti, če ni kar Ivo Marčelja avtor projekta.

M.C.

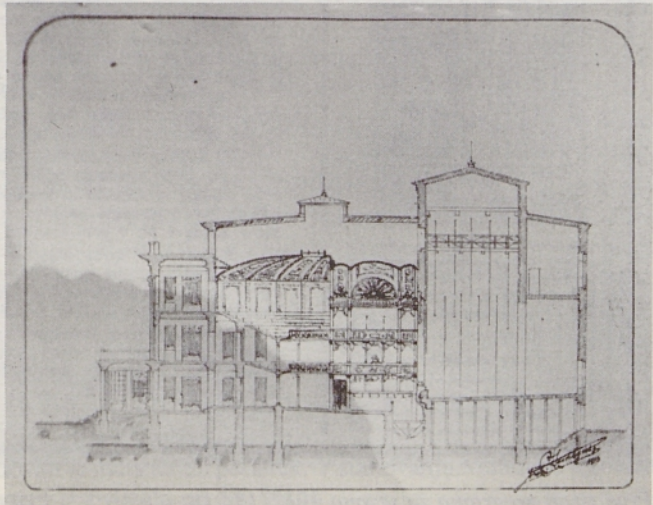
Lokacijski načrt gledališča na trgu Caserma

Pritličje

Sul progetto del 1913 per un nuovo edificio del teatro sloveno di Trieste

Nell'archivio del Teatro stabile sloveno viene conservata una mappa con i piani completi per l'edificio del teatro sloveno di Trieste del 1913. La firma dell'autore è difficile da leggere e il suo cognome è sconosciuto (Zamagna?). Fu Rado Nakrst a scrivere più a lungo su questo soggetto nel Calendario Adriatico (Jadranski koledar) nel 1974. Cita la collaborazione di Ivo Marčelja che a questa epoca preparò qualche progetto a Trieste. Fu proprio l'affermazione ulteriore di Ivo Marčelja in Jugoslavia che fece pensare che forse fu proprio lui stesso l'autore dei progetti per l'edificio del teatro.

Prerez stavbe

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

odstvom Slovenskega gledališča v Trstu si usoja vabiti Vas na abonement v predstojeci gledališki sezoni.

Program, ki ga navajamo tu, priča, da hoče vodstvo nuditi vrsto dobrih predstav. Repertoar je raznovrsten, dobra drama je častno zastopana, na zabavno stran gledališke umetnosti tudi ni pozabljeno, operetni repertoar je izbran in tudi prvič figurira v našem programu opera, kateri poskus se koncem sezone — pritegnivši izborne zunanje sile — gotovo posreči.

Predstojeca sezona stoji v znamenju razveseljivega napredka: znatno povečani umetniški ensemble, zboljšanje raznih tehničnih naprav in preuredba gledališke dvorane: označajo napredek.

Ne vstevši godbe, razpolaga letos gledališče med personalom z okoli 70 ljudi. Jedro personala tvori lanski zaslužni in izkušeni ensemble pod vodstvom režiserja gospoda *Dragutinoviča* in kapelnika gospoda *Poljška*.

Na novo so angažirani: *ge. Desanka Ilčičeva, Režika Talerjeva, Andulka Wintrova* (vse tri bivše članice ljubljanskega deželnega gledališča) in *g.a. Eralina Toplakova pl. Remetinska* (bivša članica osješkega gledališča); in *gg.: Ljubisa Ilčić* (bivši član ljubljanskega dežel. gledališča), *Josip Toplak pl. Remetinski* (bivši član ljubljanskega dež. gledališča in kralj. gledališča v Zagrebu), *Milan Rumpelj* (absolvirani konservatorist), *E. Dobrota, Rado Pregarc* in *Viktor Kovačič* (absolventi dramatične šole v Gradcu). — K tem prihaja še naraščaj letošnje dramatične šole, ki je pojavila nekaj nadebudnih talentov. Zagotovljena so gostovanja raznih umetnikov kralj. deželnega gledališča v Zagrebu in deželnega gledališča v Ljubljani: med drugimi operne pevke *ge. Irme Polakove*, članice drame, *g.ice Milie Dmitrijevičeve*, in *g.e Vere pl. Hrtič-Nikolčeve*. Zbor, obstoj iz 24 oseb, je pomnožen po nekaterih dobrih elementih.

Zagotovljeno je nadalje sodelovanje izbranega moštva vojaške kapele c. in kr. bos. herc. polka št. 4. Za strokovnajaško dekoracijo bo skrbel gledališki slikar *g. N. Pjerotič*.

Po naklonjenosti slavne „Tržaške posojilnice in hranilnice“ bo letos dvorana radikalno prenovljena, ki tako pridobi mnogo na estetiki in udobnosti. Za primerno ventilacijo se uvede posebna naprava. Radikalna preustrojitev električne naprave bo v prid scenični iluziji.

Z ozirom na velika četa, ki se vrše v dvorani, ni še možno določiti dneva otvoritvene predstave, ki pa bo vsekakor koncem septembra. — Gledališki dnevi bodo vedno nedelja in praznik in dan med tednom (večinoma četrtek).

Za to so tri vrste abonementa: *A) par-abonement* (za nedeljske predstave); *B) nepar-abonement* (za predstave med tednom) in *C) par- in nepar-abonement* (za nedeljske in med tedenske predstave).